

ТЕМА №5: «ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВЧОЇ ВЛАДИ. ПАРЛАМЕНТИ ТА ПАРЛАМЕНТАРИЗМ»

План

1. Становлення та розвиток парламентаризму в світовій практиці. Теорія парламентаризму.
2. Парламент і парламентаризм. Поняття і соціальні функції парламенту.
3. Структура та класифікація парламентів зарубіжних країн. Порядок формування палат парламентів
4. Кількісний та якісний склад парламентів, правовий статус парламентарія. Депутатський мандат. Імунітет. Індемнітет. Імперативний мандат. Вільний мандат.
5. Внутрішня структура палат парламентів (керівні органи, парламентські комісії (комітети), депутатські групи та фракції).
6. Порядок роботи парламенту: сесії та загальні парламентські процедури.
7. Законодавчий процес: поняття, особливості, стадії. Внесення до законопроекту, коло суб'єктів законодавчої ініціативи; обговорення законопроекту; порядок внесення змін, поправок, доповнень до законопроекту; прийняття законопроекту та види голосування; затвердження законопроекту і набуття сили.
8. Парламентський контроль за діяльністю органів державної влади.

Дати визначення наступних понять:

парламент, парламентаризм, парламенти з необмеженою компетенцією, парламенти з відносно обмеженою компетенцією, однопалатні (моно камерні) парламенти, двопалатні (бікамерні) парламенти, парламенти з абсолютно обмеженою компетенцією, консультативні парламенти, активні, реактивні, маргінальні, мінімальні парламенти; типи парламентів (типу асени, типу конгресу, змішаного типу, представницькі установи соціалістичного типу, консультативні ради) депутат, депутатський мандат, депутатський імунітет, депутатський індемнітет, депутатська фракція, лобізм, омбудсмен, інтерпеляція, промультгація.

Тематика рефератів:

- * Регламенти палат (США, ФРН).
- * Допоміжний апарат парламенту.

Тестові завдання

1. Конституційний інжиринг передбачає:

- а) реформування порядку ухвалення рішення, спираючись на думку про те, що різний порядок колективного ухвалення рішення дає різні результати;
- б) реформування порядку ухвалення рішення, спираючись на думку про те, що різний порядок колективного ухвалення рішення дає приблизно однакові результати;
- в) реформування порядку ухвалення рішення, спираючись на думку про те, що різний порядок колективного ухвалення рішення дає абсолютно однакові результати;

г) реформування порядку ухвалення рішення, спираючись на думку про те, що різний порядок колективного ухвалення рішення дає різні результати лише у бікамеральному парламенті;

д) використання такого порядку колективного ухвалення рішення, що склався історично.

2. Кооптація – це:

а) введення до складу виборчого колегіального органу нових членів шляхом загальнодержавних або місцевих виборів;

б) зміна складу виборчого колегіального органу через певний проміжок часу;

в) введення до складу виборчого колегіального органу нових членів рішенням цього органу, без звернення до виборців;

г) обрання голів виборчого колегіального органу виборцями;

д) дострокове припинення повноважень виборчого колегіального органу рішенням цього органу.

3. Що означає термін "м'яке голосування" в парламенті ?

а) голосування шляхом акламації;

б) колегіальне розв'язання якоїсь проблеми, коли на поставлене питання немає однієї відповіді, правдивість якої визначена голосуванням за ознакою більшості;

в) розв'язання якоїсь проблеми, коли на поставлене питання немає однієї відповіді, а певний варіант відповіді вибирається головою парламенту;

г) розв'язання якоїсь проблеми, коли на поставлене питання немає однієї відповіді, виключно керівним органом парламенту;

д) делеговане голосування.

4. Що означає термін "підвішений парламент"?

а) ситуація, коли жодна політична партія на виборах не отримала вирішальної переваги;

а) парламент без голови;

в) парламент, який складається з однієї домінуючої партії;

г) ситуація, коли на виборах в парламент перевагу отримала одна політична партія;

д) тимчасовий парламент.

5. Рада міністрів в ЄС – це:

а) верхня палата Європарламенту;

б) нижня палата Європарламенту;

в) законодавчий орган;

г) виконавчий орган;

д) судовий орган.

6. *Хто був основоположником класичної теорії розподілу влади?*

- а) Ш. Монтеск'є;
- б) Дж. Локк;
- в) Дж. Медісон;
- г) К. Маркс;
- д) Ж. Ж. Руссо.

7. *Система слабких комітетів у парламенті (Великобританія) передбачає, що:*

- а) склад комітетів формується на основі договору партійних лідерів;
- б) уряд може створювати та розпускати парламентські комітети;
- в) комітет є постійним органом парламенту, члени якого періодично змінюються;
- г) комітети створюються опозицією;
- д) комітети створюються головою парламенту (палати парламенту).

8. *Закриті коаліції в парламенті – це:*

- а) коаліції, в яких політичні партії належать до лівого чи правого ідеологічного спектру;
- б) коаліції, в яких політичні партії не належать до лівого чи правого ідеологічного спектра;
- в) коаліції, в які входять політичні партії з суттєвими ідеологічними протиріччями;
- г) коаліції, в які входять представники лише однієї політичної партії;
- д) коаліції, створені нерівними партнерами.

9. *У чому полягає лобіювання в парламенті?*

- а) у тому, що рішення в парламенті приймається в інтересах окремих категорій населення;
- б) у тому, що рішення в парламенті приймається в інтересах окремих політичних чи соціальних сил;
- в) у тому, що рішення в парламенті приймається в інтересах всього суспільства;
- г) у тому, що рішення в парламенті приймається на основі загальнодержавного референдуму;
- д) у тому, що рішення в парламенті приймається з недодержанням законодавчого процесу.

10. *Денонсація – це:*

- а) згода держави на укладення міжнародного договору, виражена в установленій формі;
- б) процедура прийняття парламентом державного бюджету;
- в) повноваження парламенту по створенню позабюджетних фондів;
- г) випуск парламентом зовнішніх запозичень;

д) волевиявлення держави, спрямоване на розірвання міжнародного договору.

Контрольні запитання та завдання

- ? Що таке парламент, яке місце в системі розподілу влади він займає? Чи може держава існувати без цього органу державної влади?
- ? Назвіть основні функції, що виконує парламент в сучасних державах? Чи залежать вони від форми державного правління?
- ? Від яких чинників залежить структура парламенту? Складіть порівняльну таблицю на підставі аналізу парламентів світу (не менше 30 країн) в якій відобразатимуться парламенти за структурою та формою державного (політико-територіального) устрою?

Держава	Форма державного устрою	Структура парламенту	Назва парламенту

- ? В чому полягає різниця між вільним та імперативним мандатом?
- ? Проаналізуйте яким чином в різних країнах застосовується вільний, а в яких імперативний мандат та за яких підстав парламентарії припиняють свої повноваження достроково. Результати слід оформити у вигляді порівняльної таблиці (не менше 10 країн)

Держава	Назва парламентарія	Тип мандату	Підстави дострокового припинення повноважень

- ? Складіть порівняльну таблицю кількісного складу апарату парламентів зарубіжних країн (не менше 20 країн)

№	Країна	Форма державного устрою	Кількісний склад Апарату	Кількісний склад парламенту

- ? Навіщо, на вашу думку, потрібно кілька читань при обговоренні законопроекту?
- ? Чим відрізняються терміни «законодавчий процес» та «законотворчий процес»?
- ? Проаналізуйте основні стадії законодавчого процесу в зарубіжних країнах. Результати слід оформити у вигляді порівняльної таблиці (не менше 10 країн)

№	Країна	Суб'єкти права законодавчої ініціативи	Основні стадії законодавчого процесу

? Назвіть основні стадії законодавчого процесу? Охарактеризуйте кожен з них.